

ĞUKAS ABRO KARAPETYAN'IN ANLATTIKLARI*
(1901, MOKK BÖLGESİ, ARNABAT K. DOĞUMLU)

Biz Bohtan** Bölgesi'nin Arnabat Köyü'nde yaşıyorduk. Yazın dağa çıkıyor, kış gelince de köyümüze dönüyorduk.

Köyümüzde beş Ermeni aile vardı; onlar Kurmancilerle*** barış içinde yaşıyorlardı. Ermeniler çiftçilik ve hayvancılıkla uğraşıyorlardı. Adı Mıkho olan Ermenilerden birinin değirmeni vardı. Evimiz küçüktü; onun bir de küçük avlusu vardı.

Babamın adı Abro'ydu. Biz dört erkek kardeşтик : Sevkin, Akhen, Dihen ve ben. Ağabeyim erkenden öldü. Köyümüzde okul, hastane yoktu. Siyasetle uğraşmıyorduk. Bizimkiler keçe imal ediyorlardı. Ermeni aileler haftada bir kez birbirlerine ziyarete giderlerdi. Pazar günü, küçük bir dua yeri olan kiliseye giderdik. Köyümüzde 10 aile vardı : beşi Ermeni, beşi ise Müslümandı. Devlet daha çok Müslümanların tarafını tutuyordu. Sultan Hamid Ermeniler hakkında hep kötü düşünürdü. Onun halefi olan Jön Türk Hükümeti ise biz Ermenilere çok daha kötü davrandı.

Günün birinde de bütün Ermenilerin katledilmesi gerektiği emri ulaştı.

O gün hepimiz evdeydik. Annem, yememiz için bir önceki günden kalma yemeği getirip masaya koydu. Birden üç Türk askeri içeri girdi. Amcamı olduğu yerde öldürdüler; babamı ve ağabeyimin oğlunu, ellerini bağlayıp götürdüler; amcamın kızını da götürdüler. Baktık ki, Türk askerleri köye dolmuş. Ben ve erkek kardeşim saklandık. Türk askerleri köyü harabeye çevirmeye başladılar; bütün Ermenileri katlettiler; kızları kaçırdılar; ne var ne yok yağmaladılar. Hiç kimsenin canını bağışlamadılar. Birçok insan kaçıp küçük dua yerine girdi. Biz de kaçıp oraya girdik. Saklanan kurtuldu. O gece kayıp vermeyen Ermeni aile yoktu. Biz, yani ben, annem ve erkek kardeşim saklandığımız yerden bir daha eve dönmedik; tarlalara girip orda saklandık. Üç gün boyunca o şekilde orda kaldık. Benim gördüklerimi düşmanım görmesin. Bütün çevre köylerdeki Ermenilerin evleri harabeye çevrilmişti; kimisi kızını kaybetti, kimisi oğlunu, kimisi de ebeveynini. Türkler yağma yapıyorlardı. Onlar, öldürmemek için para talep ediyorlardı.

Biz Cezire'nin Dekabra Köyü'nde 18 gün kaldık. İyi kalpli bir Kurmanci aile bizi evine aldı; bize yemek verdi. Onların babalarının ismi Muhammed'di. O beni çok sevdi ve yanında sakladı. Bir adam gelip, beni kendisine vermesi için efendime üç kuruş teklif etti; ama efendim beni ona vermedi. O aile bizi yanında sakladı. Hepimize yeni Kürt isimleri koydular. O şekilde kurtulduk.

Sonra Hacı adında bir adamın yanına sığındık. Bizim kimsemiz yoktu; bir tek Tanrımız vardı. Tanrı bize yardım etti ve hayatta kaldık. Hacı da bizi yanında sakladı. Yüz kişilik sülalemizden sadece 2-3 kişi sağ kalabildik.

Sonra gittik bir Kürt Őeyhi'nin evinde yaşadık. Ordan da ayrıldık; bir köprü vardı, onun üstünden geçip gittik. Açık havada 8 gün geçirdik. Bizi görüp ldrmesinler diye ağlayarak geceleri yürüyorduk. Bu bizim kaderimizdi. Allah bizim Őahit olduklarımızı kimseye göstermesin. Kaçış yolunda  köyden geçtim; bir tek iyi gün bile görmedim.

Sonra, Ermenistan'ın varolduğunu ve Ermenileri kendine çağırdığını duydum. Yazıldım ve Ermenistan'a geldim. Ev inşa ettim. Eskiden Leninakan'da (şimdi Gümrü) yaşıyorduk; 1988 depreminden sonra Yerevan'a taşındık ve Lusavan'a yerleştik. Őimdi 89 yaşındayım;  oğlum,  kızım ve 60 tornum var. Hepsisi de sağdırlar. 22 senedir Ermenistan'da yaşıyoruz. Tanrı'ya Őükür.

Ama 1915 yılında yaşananlar asla unutulmaz. Türkler bütün bunların unutulmasını istiyor ve suçlamaları kabul etmiyor; ama Tanrı biz Ermenilere yardımcı ve adil bir hakim olsun.

* Soykırımdan kurtulan kişi Kürtçe konuşan bir Ermenidir. Hatırayı Kürtçeden Ermeniceye EC UBA bilim alışanı Zenfira Khatiyeva tercüme etmiştir.

** Batı Ermenistan, Van Vilayeti'nin Mekk Bölgesi

*** Hıristiyan Kürt (Yezidi) ařireti